

2020-02-13

Till kommunstyrelsens ledamöter

Vi skriver till er med anledning av två ärenden på kommunstyrelsens dagordning den 17 februari.

Det gäller synpunkter på revideringen av miljöprogrammet och frågan om att Nacka kommun föreslås lämna Tyresåns vattenvårdsförbund.

Kommentarer till revidering av indikatorer i miljöprogrammet.

Naturskyddsföreningen i Nacka, Boo Miljö- och Naturvänner och Saltsjöbadens Naturskyddsförening har tagit del av förslag till revidering av miljöprogrammet. Vi menar att vissa av förändringarna är bra medan andra är mycket oroande.

Våra synpunkter i sammanfattning

Det är anmärkningsvärt att slopa indikator 6.1 om andel mark med höga naturvärden med motivering att det inte längre skulle gå att inventera och att sådan mark kommer att exploateras. En kommun med miljöambitioner agerar inte på det sättet.

Däremot tycker vi att den nya indikatorn som föreslås är bra och bör införas som komplement.

Målet för skyddad mark, 6.2, tycker vi är för lågt satt och bör höjas så att det inte räcker med bara de pågående reservatsbildningarna för att uppnå målen. Det är positivt att biotopskyddsområden lyfts fram som ett sätt att skydda mer natur i Nacka.

När det gäller indikatorarterna, 6.3, menar vi att förslaget sänker ambitionsnivån alldeles för mycket till en nivå där det kan ifrågasättas om indikatorn kommer att ge tillräckligt värdefull information

Den nya indikatorn om skötsel av skogsmark för att öka naturvärdena, 6.4, är bra.

Nedan utvecklar vi våra synpunkter på de föreslagna ändringarna.

Miljömål 6. Ett rikt växt- och djurliv Strategiskt mål: Varierat landskap med en hög grad av biologisk mångfald, ekosystemtjänster och rekreativa kvaliteter

Nuvarande indikator: 6.1 Andel av kommunytan som är naturmark med höga naturvärden. Målnivå: 2030 10%. Basår: 2010 6,9%.

Denna indikator föreslås tas bort. I förslaget sägs att målnivån inte går att uppnå av två skäl. Det första är att arealen baseras på de ytor som Skogsstyrelsen registrerar som nyckelbiotoper samt ytor utpekade i den nationella våtmarksinventeringen och att dessa inte längre uppdateras. Vad det gäller Skogsstyrelsen så kommer de inte att registrera nyckelbiotoper *i samband med avverkningsanmälningar*, däremot kommer de fortsätta att inventera och registrera nyckelbiotoper i skogar som inte är avverkningsanmälda. Nacka kommun borde alltså fortsättningsvis kunna beställa inventeringar av Skogsstyrelsen. Om det ändå inte skulle vara möjligt kan naturvärdesinventeringar (NVI) enligt SIS-standard

göras istället. Det går att översätta de redan gjorda nyckelbiotopsinventeringarna till NVI-standardens naturvärdesklasser.

Att använda NVI-standarderna kan också vara en fördel eftersom man då kan täcka in alla slags naturtyper och inte bara de skogliga naturtyperna.

Det andra argumentet till att ta bort indikatorn är att *”stadsbyggnadsprocessen tar i anspråk delar av dessa utpekade ytor. Detta har skett i bland annat Tollare och Telegrafberget och kommer att ske i Ryssbergen om planerna där genomförs.”*

Det är anmärkningsvärt att man väljer att ta bort indikatorn för att den är svår att uppfylla! Har man inget intresse av att visa på den faktiska utvecklingen? Poängen med indikatorer är att visa på utvecklingen, om den går i rätt eller fel riktning i förhållande till målet. Att bara stryka indikatorn gör att Nacka kommun tappar i trovärdighet.

De argument som anges för att ta bort indikatorn håller inte. Vi föreslår att den finns kvar men omformuleras till att andelen mark med höga naturvärden inte ska minska utan snarare öka genom skötselåtgärder och restaureringar. För att mäta målet behöver inventeringen av naturmarken i kommunen fortsätta, vilket vi visat är fullt möjligt.

Den nya föreslagna indikatorn om att *”Grönstrukturens ekologiska spridningsfunktioner ska bibehållas och vidareutvecklas”* är bra och fungerar som ett komplement till den ursprungliga indikatorn. Det är viktigt att täcka in både områden med höga naturvärden och de ekologiska spridningssambanden i indikatorerna.

Vi har efterlyst fördjupade analyser av Nackas grönstruktur ända sedan Grönprogrammet antogs 2011. Det var ett viktigt första steg och det är glädjande att Nacka kommun vill arbeta vidare med grönstrukturfrågorna. Vi instämmer i att *”Funktionella gröna samband mellan Nackas reservat och andra skyddade naturområden ska planeras, skötas, och utvecklas så att ekologiska funktioner består.”*

Att fokusera på funktionella samband är bra och det innebär också att områden som i sig inte har särskilt höga naturvärden kan vara avgörande för att sambanden ska fungera. Sådana områden kan med rätt skötsel få ökade naturvärden vilket på sikt stärker grönstrukturen. Men viktigt att komma ihåg är att detta gäller de ekologiska funktionerna, grönområdenas betydelse för hälsa och rekreation är en annan aspekt som är väl så viktig men som inte täcks in av denna indikator.

Nuvarande indikator: 6.2 Andel skyddad naturyta av kommunytan (%). Målnivå: 2030 25%. Basår: 2015 16,7%.

Här föreslås förtydliganden och anpassning till det nationella sättet att mäta. Det är givetvis helt rimligt. Den föreslagna målnivån uppnås med de reservatsbildningar som pågår.

Vi menar att det är ett lågt satt mål eftersom det redan kan nås med redan beslutade reservat. Mål ska spegla en ambition, något att sträva efter. Här tycker vi att Nacka kommun borde spanna bågen högre.

Det är mycket positivt att biotopskyddsområden lyfts upp som ett sätt att öka andelen skyddad natur. Detta är något vi föreslagit tidigare och det är glädjande att se att det fått fäste i kommunen.

Vi föreslår att målnivån bör vara 30%.

Nuvarande indikator: 6.3 Utveckling för Nackas lokala indikatorarter (%). Målnivå: utvecklingen ska vara positiv för minst 25% av indikatorarterna och oförändrat för övriga. BASÅR sätts när inventering gjorts.

Resurser för de inventeringar som hade behövts enligt den ursprungliga formuleringen har inte funnits. Istället för att tillföra mer resurser föreslås att flera arter och grupper inte övervakas. Det gäller solitära bin, bastardsvärmare, igelkott och trollsländor.

I tjänsteskrivelsen 2019-11-26, REV 2020-01-24, sägs att "Indikator 6.3 föreslås justeras vad gäller utpekade indikatorarter till artgrupper som tydligare indikerar eventuella förändringar i naturmiljön och där samtliga kan inventeras med vedertagen metodik."

Detta argument håller inte vid en närmare granskning. T.ex. är bastardsvärmare mycket bra och tydliga indikatorer på blomsterrika ängsmarker och dessutom lätta att inventera. De uppfyller verkligen kraven på bra indikatorarter.

Solitära bin är också lämpliga att inventera då förekomsten av dem ofta ger ett bra indikatorvärde. Vi kan inte se att inventeringar av t.ex. bastardsvärmare skulle vara så omfattande och ge upphov till stora kostnader då de är lätta att artbestämma i fält. Solitärbin däremot inventeras ofta genom fällor (s.k. gulskålar) och kräver artbestämning efter fältarbetet så det är lite mer resurskrävande. Men det får ställas mot vad man faktiskt får ut i form av indikatorvärde.

Nu föreslås fåglar, groddjur och fladdermöss som indikatorer. Inventeringarna ska fokusera på antalet arter snarare än antalet individer. Artantalet ger otillräcklig information. Om artantalet börjar minska kan det vara försent att agera. Om man däremot ser att en population kontinuerligt minskar kan åtgärder sättas in i tid. Vi håller inte med vad som sägs i handlingarna att det är bättre att inventera brett än att fokusera på vissa arter. Det borde också vara mindre resurskrävande att fokusera på ett urval arter med tydligt indikatorvärde (t.ex. törnskata, mindre hackspett).

Detta avsnitt känns inte helt genomtänkt. Vi är oroliga för att resurser läggs på något som i slutändan inte säger så mycket om tillståndet i naturen i Nacka. Vi behöver inte påminna om att det är Nackas gröna områden med höga naturvärden som är kommunens kanske viktigaste resurs och attraktion för många människor.

Ärendet bör återremitteras

Det är väldigt positivt att Nacka kommun vill arbeta med flera olika gröna indikatorer i miljöprogrammet. Vissa av de nu föreslagna indikatorerna är mycket bra medan vi ifrågasätter vissa av de föreslagna förändringarna. Vårt förslag är att ärendet återremitteras för vidare utredning, åtminstone behöver avsnittet om indikatorarter ytterligare utredas.

Miljöprogrammet borde ha sänts ut på remiss

Vi vill påpeka att i många andra kommuner sänder man miljöprogram på remiss för att få in synpunkter som kan förbättra programmet och också för att förankra programmet hos allmänheten och föreningar. Något vi gärna hade sett även i Nacka kommun.

Kommentar till förslaget att lämna Tyresåns vattenvårdsförbund

Vi beklagar att Nacka kommun vill lämna Tyresåns vattenvårdsförbund. Även om Nacka bara har en lite del av avrinningsområdet är det viktigt att alla berörda kommuner är med i vattenvårdsförbundet. Deltagande i vattenvårdsförbundet kan dessutom ge positiv återkoppling till Nackas arbete med vattenfrågor i övrigt.

I tjänsteskrivelsen står att "En utökning av miljöövervakningen är önskvärd då många kvalitetsfaktorer som ingår i Havs-och Vattenmyndighetens föreskrifter inte kan följas idag på grund av resursbrist." Men de 18.500 kr man sparar lär inte räcka till så mycket miljöövervakning. Det borde vara bättre att stanna kvar i Tyresåns vattenvårdsförbund och därmed kunna ta del av erfarenheter m.m. därifrån. Miljöövervakningen behöver få ökade resurser ändå. Vi behöver växla upp på miljöområdet, inte skära ner.

Betydelsen av mellankommunal samverkan inom miljöområdet blir allt viktigare och det är något som måste få kosta. Vi skulle t.ex. gärna se att kilsamverkan i Tyrestakilen återuppstod med Nacka kommuns medverkan.

Ronny Fors

Ordförande Naturskyddsföreningen i Nacka

Kerstin Lundén

Ordförande Boo Miljö- och Naturvänner

Gudrun Hubendick

Ordförande Saltsjöbadens Naturskyddsförening